

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 377/2012-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť I. P., B., zastúpenej advokátkou JUDr. R. F., Š., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 126/2012 z 30. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2012 faxom a 16. júla poštou doručená sťažnosť I. P. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 23 C/155/2011

z 13. februára 2012 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 126/2012 z 30. marca 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu podanej sťažnosti vyplýva, že okresný súd vo veci návrhu M. Š. (ďalej len „navrhovateľ“) na zaplatenie peňažnej pohľadávky vydal proti sťažovateľke platobný rozkaz č. k. 25 Ro 2068/2010-32 z 12. apríla 2011 (ďalej aj „platobný rozkaz“), ktorým ju zaviazal na úhradu žalovanej istiny spolu s príslušenstvom. Sťažovateľka okresným súdom doručovaný platobný rozkaz neprevzala. Okresný súd následne doručil platobný rozkaz jej právnej zástupkyňi, a to na základe sťažovateľkou udeleného splnomocnenia z 27. apríla 2011. Právna zástupkyňa sťažovateľky podala po prevzatí platobného rozkazu 14. júna 2011 na okresnom súde „... písomné oznámenie o nesprávnom doručovaní platobného rozkazu, v ktorom... súd upozornila na jeho nezákonný procesný postup a pre prípad, ak by súd svoj postup za nezákonný neuznal, podala... odpor proti platobnému rozkazu, nakoľko v opačnom prípade by nadobudol platobný rozkaz právoplatnosť bez toho, aby sa o jeho obsahu žalovaná vôbec mala možnosť dozvedieť. Na uvedené oznámenie... Okresný súd nijakým spôsobom nereagoval a predmetné podanie posúdil ako odpor proti platobnému rozkazu...“ S podaním odporu ako opravného prostriedku okresný súd spojil aj poplatkovú povinnosť, o ktorej rozhodol uznesením sp. zn. 23 C/155/2011 z 13. februára 2012. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky napadnutým rozhodnutím potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 23 C/155/2011 z 13. februára 2012 ako vecne správne.

3. Sťažovateľka v podstatnom argumentovala:

„Som toho názoru, že platobný rozkaz je špecifickou formou súdneho rozhodnutia a rovnako špecifický charakter má aj spôsob jeho doručovania, ktorý je osobitne upravený v ustanovení § 173 OSP, ktorého dikcia jasne uvádza ako osobu, ktorej sa má písomnosť doručovať, len odporcu, ktorý je pri prevzatí platobného rozkazu osobou nezastupiteľnou.

Je potrebné mať na zreteli, že v čase vydania a doručovania platobného rozkazu prevažná väčšina žalovaných nie je zastúpená právnym zástupcom, a to z logického dôvodu, že platobný rozkaz je spravidla prvým úkonom, z ktorého sa žalovaný dozvie, že si žalobca voči nemu uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy. Vzhľadom na zriedkavosť právneho zastúpenia žalovaného už v čase doručovania platobného rozkazu sa ani

judikatúra nezaoberala spornou otázkou potreby doručovania platobného rozkazu do vlastných rúk žalovaného aj v prípade, ak je žalovaný zastúpený právnym zástupcom.

Mám za to, že aj v prípade, ak mal súd za to, že sťažovateľka ako žalovaná bola zastúpená právnou zástupkyňou – advokátkou, mal povinnosť doručiť predmetný platobný rozkaz do vlastných rúk sťažovateľky.“

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd... v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C/155/2011 a Krajský súd... v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/126/2012 porušil právo I. P..., na základe čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

2. Ústavný súd SR Uznesenie Krajského súdu..., č. k. 9 Co/126/2012 zo dňa 30. 03. 2012 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie Krajskému súdu...“

5. Sťažovateľka zároveň požiadala ústavný súd o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu z dôvodu, že *„... dotknutým uznesením bola sťažovateľke uložená povinnosť uhradiť súdny poplatok..., pričom jej možnosti a schopnosti, rovnako ako majetkové pomery nie sú na takej úrovni, aby jej umožnili uhradiť súdny poplatok..., v dôsledku čoho by jej vznikla nenapraviteľná a neprimerane väčšia ujma, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti“.*

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

8. Sťažovateľka namietala porušenie v petite sťažnosti označených práv napadnutým rozhodnutím krajského súdu v nadväznosti na uznesenie okresného súdu sp. zn. 23 C/155/2011 z 13. februára 2012. Svoju argumentácia koncentrovala na právne posúdenie splnomocnenia z 27. apríla 2011 udeleného jej právnej zástupkyňi, keď *„Porušovateľ v I. rade nesprávne právne posúdil predmetné plnomocenstvo ako plnomocenstvo generálne, na zastupovanie sťažovateľky ako žalovanej v celom súdnom konaní...“*.

II.A

K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv uznesením okresného súdu sp. zn. 23 C/155/2011 z 13. februára 2012

9. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

10. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie okresného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto bolo možné podať odvolanie (čo sťažovateľka aj využila), a preto sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.B

K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 126/2012 z 30. marca 2012

11. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

12. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v súdnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

13. Krajský súd v uznesení sp. zn. 9 Co 126/2012 z 30. marca 2012 v podstatnom uviedol:

«Podľa § 25 ods. 1 O. s. p. ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť.

V danom prípade je nesporné, že odporkyňa si ako svojho zástupcu v konaní zvolila advokáta. Z obsahu do spisu založenej plnej moci pre advokátku JUDr. R. F. (č. l. 36 spisu) vyplýva, že splnomocnenie sa týka zastupovania v právnej veci vedenej na Okresnom súde Bratislava IV medzi účastníkmi M. Š. c/a I. P., o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 86.304,19 €. Podstatné, pokiaľ ide o obsah splnomocnenia, je, že odporkyňa advokátku splnomocnila najmä na nahliadnutie do spisového materiálu v predmetnej právnej veci, avšak rozhodne nie výlučne, iba na nahliadnutie do spisu. Vyplýva to jednak z použitia výrazu „najmä“ v splnomocnení, z ktorého plynie, že advokátka bola splnomocnená aj na ďalšie úkony, vyplývajúce zo zastupovania odporkyne vo veci, predovšetkým však splnomocnenie nielen na nahliadnutie do spisu vyplýva zo samotnej povahy splnomocnenia udeleného advokátovi, ako je vysvetlené v texte nižšie.

Ako je zrejmé z citovaného ust. § 25 ods. 1 O. s. p., účastník, ktorý splnomocňuje advokáta na zastupovanie, nemôže plnomocenstvo, ktoré udelí advokátovi, obmedziť na jednotlivé úkony, pretože by to odporovalo nielen zákonu, ale aj podstate tohto zastupovania. Také plnomocenstvo sa považuje za procesné plnomocenstvo. Odporkyňa nemohla svojej právnej zástupkyňi, ktorou je advokátka, udeliť splnomocnenie len na nahliadnutie do spisového materiálu; súdu predložené plnomocenstvo oprávňuje právnu zástupkyňu na zastupovanie jej klientky v celom rozsahu, t. j. okrem iného aj na prijímanie písomností. V danom prípade teda bola advokátka, po tom, ako do spisu založila plnomocenstvo udelené jej odporkyňou, prevziať zásielku, ktorú jej doručoval súd prvého stupňa – platobný rozkaz a rovnako bola oprávnená podať proti nemu odpor, čo aj v zákonom stanovenej lehote učinila. Námietky právnej zástupkyne odporkyne, ohľadom jej plnomocnenstva výlučne na nahliadnutie do spisu, sú teda bez právneho významu.

S podaním odporu proti platobnému rozkazu zákon spája vznik poplatkovej povinnosti.

Odporkyňa je navrhovateľom poplatkového úkonu - odporu proti platobnému rozkazu, a preto je poplatníkom tohto poplatkového úkonu. Poplatková povinnosť jej vznikla podaním odporu proti platobnému rozkazu (v zastúpení jej právnu zástupkyňou, advokátkou), kedy sa tiež poplatok za odpor proti platobnému rozkazu stal splatným (§ 2 ods. 1 písm. a/, § 5 ods. 1 písm. a/, § 8 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov). Podľa poznámky č. 5 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov, podľa položky 1 písm. a/ sa platí poplatok pri návrhu na vydanie platobného rozkazu, pri návrhu na vydanie európskeho platobného rozkazu, pri návrhu na vydanie zmenkového (šekového) platobného rozkazu. Podľa rovnakej sadzby sa platí poplatok za námietky v zmenkovom a šekovom konaní, za odpor proti platobnému rozkazu, za odpor proti európskemu platobnému rozkazu, ak súd námietky nezamietol, alebo odpor neodmietol. V súlade s položkou 1 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, predstavuje poplatková povinnosť odporkyne za podaný odpor proti platobnému rozkazu 6 %, najmenej 16,50 €, čo v prejednávanej veci predstavuje poplatkovú povinnosť vo výške 5.178 € (t. j. 6 % zo sumy 86.304,19 €).

Odporkyňa požiadala v konaní o priznanie jej oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorej žiadosti však súdy nevyhoveli, keďže nespĺňala predpoklady pre priznanie oslobodenia v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p. (uznesenie Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 12. 8. 2011 č. k. 23 C 155/2011-65 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31. 10. 2011 č. k. 11 Co 133/2011-11).

Odvolací súd tak dospel k záveru, že poplatková povinnosť bola odporkyni uložená v súlade so zák. č. 71/1992 Zb., tiež Občianskym súdnym poriadkom. Z uvedeného dôvodu napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1 O. s. p.).»

14. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

15. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vyžiadaného splnomocnenia z 27. apríla 2011 zo spisu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich predovšetkým procesnoprávných zákonných ustanovení je uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 Co 126/2012 z 30. marca 2012 náležite odôvodnené.

16. V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s napadnutým rozhodnutím krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne

akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 126/2012 z 30. marca 2012 a namietaným porušením označených práv (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok v nej uvedených. Zároveň stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2012